

OPINIA NA TEMAT PROPONOWANYCH ZMIAN W „POLSKIM ŁADZIE”

Projekt zmian w projekcie podatkowym Polskiego Ładu pogłębia niesprawiedliwe opodatkowanie osób fizycznych. Nie likwiduje, a wzmacnia klin podatkowy. Niektóre jego zapisy naruszają Konstytucję, w szczególności w odniesieniu do likwidacji ulgi dla klasy średniej co jest wprowadzeniem niekorzystnych dla niektórych podatników zmian w ciągu roku podatkowego. Klasycznym podatkiem jest składka zdrowotna. Ten nienazwany podatek powoduje, że kwota wolna dla najniżej zarabiających de facto nie istnieje, ponieważ muszą oni i tak zapłacić 9 procentową składkę od podstawy opodatkowania.

BCC domaga się zapewnienia możliwości wstecznej zmiany wyboru formy opodatkowania po zakończeniu 2022 roku, aby przedsiębiorcy mogli świadomie wybrać bardziej korzystną formę opodatkowania. Żaden z podatników w momencie dokonywania tego wyboru nie może mieć i nie ma pewności co do tego, w jaki sposób będzie kształtowała się jego struktura przychodów i kosztów w trakcie kolejnych miesięcy roku podatkowego. Taka zmian będzie kołem ratunkowym dla biznesu, ponieważ nie mając wiedzy na temat kosztów i przychodów, błąd w wyborze formy opodatkowania może w skrajnych przypadkach oznaczać nawet bankructwo. Oczekujemy również na odpowiednie zmiany w ustawie podatkowej od osób prawnych, szczególnie w odniesieniu do tzw. podatku minimalnego, który uderza przede wszystkim w firmy sektora MŚP.

I. Uwagi ogólne

Projekt zawiera szereg rozwiązań o charakterze systemowym, które diametralnie zmieniają sytuację podatników – osób prowadzących działalność gospodarczą, pracodawców czy pracowników. Zdecydowanie pozytywne zmiany są te, które dążą do obniżenia zobowiązań publicznoprawnych, takie jak obniżenie stawki podatku w pierwszym progu podatkowym, ponownie umożliwienie składania rocznego zeznania podatkowego wspólnie z małoletnim dzieckiem czy możliwość odliczenia od podstawy opodatkowania części zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne w przypadku niektórych przedsiębiorców.

Tym niemniej, omawiany projekt ustawy nie wyjaśnia wszystkich wątpliwości, jakie pojawiły się w przepisach od 1 stycznia 2022 r. Dodatkowo, porównując poszczególne zapisy z jego uzasadnieniem można trafić na miejsca rozbieżności. Mianowicie, mimo że intencja projektodawcy została jasno określona w uzasadnieniu do projektu ustawy, nie ma ona odzwierciedlenia w przepisach. Warto, również zauważyć, że tak częste jak ostatnio zmiany przepisów podatkowych wpływają negatywnie na budowanie zaufania podatników do państwa

II. Uwagi szczegółowe

Nowa skala podatkowa (art. 27 ust. 1 ustawy o PIT)

W ramach proponowanych zmian uwzględniono zmianę najniższej stawki podatkowej - z 17% na 12%, co przy uwzględnieniu wprowadzonych już zmian (tj. zwiększenie kwoty wolnej od podatku i podniesienie wartości drugiego progu podatkowego) należy ocenić pozytywnie. Zaletą proponowanej zmiany jest fakt, że dotyczy ona większości podatników, tj. osób fizycznych otrzymujących dochody opodatkowane skalą podatkową, bez względu na tytuł wynagrodzenia.

Zmiana kwoty zmniejszającej podatek oraz możliwość jej uwzględnienia u maksymalnie trzech płatników (art. 27 ust. 1 w zw. z art. 31b ust. 1-3 ustawy o PIT)

Naturalną konsekwencją obniżenia najniższej stawki podatku jest zmniejszenie kwoty zmniejszającej podatek. Zgodnie z zaproponowanym brzmieniem przepisów ma wynieść 3 600 zł rocznie (w miejsce 5 100 zł rocznie).

Znacznym ułatwieniem po stronie podatników będzie możliwość podzielenia kwoty zmniejszającej podatek pomiędzy 3 płatników - oświadczenie podatnika powinno zawierać proporcję, z której podatnik chce skorzystać u danego płatnika (tj. 1/12, 1/24 lub 1/36 kwoty zmniejszającej podatek). Z aprobatą należy ponadto przyjąć poszerzenie grupy podatników, którzy mogą stosować kwotę zmniejszającą podatek w trakcie roku. Poza pracownikami, którzy dotychczas byli głównymi beneficjentami omawianego mechanizmu, z omawianej preferencji będą mogli skorzystać także m.in. podatnicy otrzymujący przychód na podstawie umów cywilnoprawnych (umowa zlecenia, umowa o dzieło, kontrakt menadżerski), a także osoby uzyskujące przychody z praw majątkowych. Nie jest jednak uzasadnione nakładanie na płatników dodatkowego obowiązku wystąpienia do podatników o aktualizację oświadczeń do dnia 15 czerwca 2022 r. Jest to bowiem kolejne obciążenie administracyjne nakładane w trakcie roku na podmioty gospodarcze, które utrudnia wykonywanie ustawowych obowiązków związanych np. z naliczaniem list płac.

Niepobieranie zaliczki na podatek - rozszerzenie katalogu beneficjentów (art. 31c ustawy o PIT)

Rozwiązanie dedykowane jedynie osobom fizycznym otrzymującym przychód na podstawie umowy cywilnoprawnej (tj. niepobieranie zaliczki na podatek w przypadku przychodu rocznego wynoszącego do 30 000 PLN) zostało rozszerzone także na inne kategorie podatników. Wniosek z upoważnieniem płatnika do niepobierania zaliczki będzie mógł także złożyć m.in. pracownik, podatnik otrzymujący przychód z kontraktu menadżerskiego lub w związku z pełnieniem obowiązków członka zarządu lub rady nadzorczej. Zmiana ta jest w naszej ocenie uzasadniona, natomiast z uwagi na obciążenia administracyjne po stronie płatników, postulujemy jej wejście w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Przywrócenie możliwości łącznego rozliczenia dla osób samotnie wychowujących dzieci (art. 6 ust 4c-4g ustawy o PIT)

Ponowne umożliwienie złożenia - przez rodzica samotnie wychowującego dziecko - łącznego rozliczenia rocznego wraz z dzieckiem należy ocenić pozytywnie. Mechanizm ma być przywrócony do ustawy o PIT w miejsce obowiązującego od 1 stycznia 2022 r. odliczenia od podatku (w kwocie 1 500 zł rocznie). Planowana zmiana przepisów przewiduje także zmianę kwoty stanowiącego kryterium dochodowe w odniesieniu do dochodów dziecka. Limit będzie stanowić 12-krotność renty socjalnej (tj. w 2022 będzie to 16 061,28 zł w miejsce 3 089 zł).

Uchylenie ulgi dla klasy średniej (art. 26 ust. 4a-4c ustawy o PIT)

Omawiane odliczenie od dochodu było zarezerwowane jedynie dla pracowników i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w ramach której otrzymują dochód podlegający opodatkowaniu skalą podatkową. Mechanizm powodował wiele wątpliwości w zakresie składników, które mogły być uwzględnione przy stosowaniu odliczenia od dochodu, a także możliwości skorzystania z ulgi w ramach małżeńskiego zeznania rocznego. Stąd planowane zmiany, w połączeniu ze zmniejszeniem stawki podatkowej, należy uznać za korzystne zarówno dla podatników (poszerzy się bowiem grono beneficjentów zmian m.in. o emerytów czy osoby zatrudnione na umowach cywilnoprawnych), a także płatników, którzy byli obowiązani kalkulować ulgę dla pracowników na bazie miesięcznej.

Część składki zdrowotnej rozpoznawana jako koszt uzyskania przychodu (art. 30c ust. 2 ustawy o PIT)

Mechanizmy zawarte w projekcie należy uznać za skomplikowane i niewystarczające.

Nie znajdujemy uzasadnienia do stosowania limitu odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne, powiązanego z 30-krotnością prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej. Kwota ta stanowi bowiem roczny limit podstawy wymiaru składek emerytalno-rentowych, tj. ponad tę kwotę składki nie są już opłacane. W przypadku składki na ubezpieczenie zdrowotne limit taki nie został wprowadzony (tj. nie ma górnej granicy podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne). Tym samym nie jest zasadnym stosowanie takiego limitu odliczenia, bowiem są to nieporównywalne ze sobą mechanizmy.

Dodatkowo, nie widzimy uzasadnienia do różnicowania sposobu ustalania wartości obciążeń publicznych w zależności od wybranej przez przedsiębiorcę formy opodatkowania (skala podatkowa/podatek liniowy/ryczałt od przychodów ewidencjonowanych). W szczególności, uprawnienie do odliczenia wartości składek na ubezpieczenie zdrowotne powinna mieć również grupa przedsiębiorców opodatkowanych skalą podatkową - tym bardziej, że jest to grupa, która obciążona jest najwyższą stawką składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W związku z tym postulujemy, aby ujednoczyć zasady odliczania (uwzględniania w kosztach uzyskania przychodu) wartości składek na ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorców, a także rezygnację z limitu odliczenia. Alternatywnie, postulujemy o wprowadzenie górnego limitu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne (np. w wysokości 30-krotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej).

Uchylenie ulgi na zabytki (art. 26hb ustawy o PIT)

Zgodnie z przedstawionym uzasadnieniem do nowelizacji, podatnicy zachowują prawa nabyte do odliczenia wydatków poniesionych na zakup i modernizację zabytkowych budynków do 30 czerwca 2022 r., podczas gdy z treści ustawy wynika, że wydatki będą mogły zostać rozliczone do 31 grudnia 2022 r. - postulujemy ujednoczenie zapisów w tym zakresie.

W naszej ocenie planowane zmiany negatywnie wpływają na podjęte/planowane przedsięwzięcia podatników w związku z obowiązującym odliczeniem od 1 stycznia 2022 r. Zakładamy, że większość beneficjentów omawianej preferencji będzie zmuszona do dokonania aktualizacji przyjętych założeń biznesowych, które zwykle planowane są w perspektywie kilku lat. Abstrahując od celowości wprowadzonej ulgi, jeśli została ona już zapisana w ustawie,

a jej stosowanie rozłożone byłoby na kilka lat (mając na względzie czasochłonność modernizacji zabytków), w naszej ocenie jej stosowanie powinno zostać przedłużone na zasadzie praw nabytych np. na okres kolejnych trzech lat podatkowych.

Zmiana przepisów dotyczących obowiązków płatnika (art. 31-32 i art. 35 ustawy o PIT)

Przedstawiony projekt zmian przepisów zawiera także przepisy porządkujące. Znaczna część związana jest z instytucją płatnika. Nie wszystkie jednak pozostają w związku z zamiarem usystematyzowania zmienianych czy proponowanych dyspozycji przepisów. Przykładowo treść obowiązującego przepisu art. 31 (zakłady pracy jako płatnicy) została uchylona i zaimportowana do art. 32 ustawy o PIT. W naszej ocenie wpłynie to negatywnie na chociażby możliwość zapoznania się z rozstrzygnięciami (zarówno organów podatkowych, jak i sądów administracyjnych) wydanymi na bazie uprzedniego art. 31 ustawy o PIT.

Ponadto, planowane zmiany obejmują również katalog płatników wskazany w art. 35 ust. 1. Zmieniają one nie tylko dotychczasowy katalog podmiotów, ale nawet kolejność wymienionych punktów. W naszej ocenie nie ma uzasadnienia do tak radykalnej zmiany katalogu oraz kolejności podmiotów. Wywoła to niepotrzebne zamieszanie i skomplikowanie ustawy (np. dotychczas centrum integracji społecznej wymienione było w punkcie 7, a po zmianach znajduje się w punkcie 4), a także utrudni korzystanie z dotychczasowego orzecznictwa administracyjnego i sądowego.

Brak zmiany doprecyzowującej w zakresie podlegania pod ubezpieczenie zdrowotne prokurentów (art. 83 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)

Celem zmiany jest doprecyzowanie obowiązującego stanu prawnego w zakresie podstawy składki zdrowotnej osób powołanych do pełnienia funkcji i uzyskujących wynagrodzenie z tego tytułu, w szczególności prokurentów.

Należy wskazać, że w połączeniu z proponowanym brzmieniem art. 83 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zmiana doprecyzowująca może nie realizować celu określonego w uzasadnieniu projektu ustawy, ponieważ mechanizm obniżania składki zdrowotnej do 0 zł ciągle będzie mieć zastosowanie do m.in. prokurentów. Po zaproponowanej nowelizacji wciąż pozostaną wątpliwości w tym zakresie, co wygeneruje ryzyko licznych sporów. W związku z tym postuluje się dodanie słów po słowach wprowadzanych nowelizacją do art. 83 ust. 2: „i nieobliczania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych samodzielnie przez podatnika zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych”.

Objęcie prokurentów obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym w trakcie roku i ze skutkiem wstecznym (art. 83 ust. 2 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych)

W obecnym brzmieniu przepisów prokurenci nie są objęci obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym. Projekt nowelizacji przewiduje, że katalog osób objętych tym ubezpieczeniem zostanie poszerzony o prokurentów z takim skutkiem, że będzie stosować się go do dochodów (przychodów) uzyskanych od dnia 1 stycznia 2022 r. Niezależnie od faktu, że według zaproponowanego w nowelizacji brzmienia przepisów zastosowanie do prokurentów znajdowałyby przepisy art. 83 ust. 2 ustawy odnoszące się do obniżenia wysokości składki do 0 zł, to objęcie prokurentów składkami w trakcie roku może rodzić obawy co do konstytucyjności takiej zmiany. Wątpliwości te byłyby jeszcze wyższe, gdyby przepisy art. 83 ust. 2 zostały zmienione w taki sposób, że obniżenie składki nie miałyby zastosowania w odniesieniu do prokurentów. Wobec powyższego ustawa w tym zakresie powinna wejść w życie z dniem 1 stycznia 2023 r., podobnie jak np. w przypadku zasad zbiegu składek przy pełnieniu funkcji w kilku spółkach lub objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem komplementariusza spółki komandytowo-akcyjnej.

Brak przepisów uchylających przepisy dotyczące przedłużenia terminów poboru i przekazania przez niektórych płatników zaliczek na podatek dochodowy (art. 53a ustawy o PIT)

Uzasadnienie projektu ustawy przewiduje uchylenie od 1 lipca 2022 r. obowiązku nałożonego na płatników wyliczania w trakcie 2022 r. zaliczek w sposób podwójny, również według zasad obowiązujących do końca 2021 r., czyli uchylenie tzw. mechanizmu rolowania zaliczek. Projekt ustawy nie zawiera jednak przepisów uchylających powyższą regulację.

W związku z tym do projektu ustawy należy wprowadzić odpowiednie przepisy derogacyjne. W projekcie ustawy należy również rozstrzygnąć kwestię nadwyżki zaliczki niepobranej, o której mowa w art. 53a ust. 1 i 5 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Brak przepisów epizodycznych pozwalających zmienić sposób opodatkowania przedsiębiorcom w trakcie 2022 roku w związku ze zmianami zasad opodatkowania dokonany w trakcie roku podatkowego (art. 9a ust. 2 ustawy o PIT i art. 9 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiągniętych przez osoby fizyczne)

Mając na względzie znaczną ilość zmian w zakresie podatków i składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (m.in.: niższa stawka podatkowa w pierwszym progu podatkowym, ponowna możliwość złożenia zeznania podatkowego wraz z dzieckiem, „ukosztowanie” części składki zdrowotnej przy opodatkowaniu liniowym i ryczałcie) zasadnym zdaje się umożliwienie podatnikom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą zmianę formy opodatkowania również w trakcie roku. Ustawowy termin wyboru formy opodatkowania na 2022 r. upłynął dla wielu podatników 21 lutego br., to jest przed ogłoszeniem niniejszego projektu. Z uwagi na to, że wprowadzane zmiany mogą doprowadzić do sytuacji, kiedy inna niż wybrana forma opodatkowania byłaby dla danego podatnika bardziej korzystna, powinien on mieć możliwość zmiany tej formy jeszcze w 2022 r.

Nowy przepis dotyczący podwójnego obliczenia zobowiązania podatkowego po złożeniu zeznania podatkowego (art. 18 o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw)

W ramach niniejszej ustawy o zmianie ustaw zostaje wprowadzone nowe, jednorazowe rozwiązanie (dotyczące wyłącznie zeznania za 2022 r.) nakładające nowy obowiązek na naczelników urzędów skarbowych. W ciągu 14 dni od złożenia przez podatnika zeznania podatkowego, naczelnik będzie zobowiązany sprawdzić poprawność tego zeznania oraz obliczyć hipotetyczny podatek należny za 2022 r., stosując część przepisów obowiązujących na dzień 30 lipca 2022 r. Pomijając fakt, czy takie działanie w tak krótkim czasie będzie w ogóle wykonalne, doprowadzi to do sytuacji, że do dwóch tygodni od momentu złożenia zeznania podatkowego (czyli np. do 14 marca 2023 r.) podatnicy nie będą wiedzieli, ile wynosi ich zobowiązanie podatkowe za 2022 r. Tym samym, oprócz znacznego skomplikowania i tak niejasnych już przepisów podatnicy będą mieć do czynienia z sytuacją, kiedy przez cały rok nie będą znać swoich finalnych obciążeń publicznoprawnych.

Dodatkowy komentarz

prof. Adam Mariański

przewodniczący Komisji Podatkowej BCC, ekspert BCC ds. sukcesji biznesu i restrukturyzacji

☎ 42 207 76 76

✉ adam.marianski@bcc.org.pl

Michał Wodnicki

ekspert ds. podatków osobistych i ubezpieczeń społecznych

☎ 538 626 921

✉ michal.wodnicki@bcc.org.pl

Kontakt dla mediów

Mirosław Kasprzak

rzecznik BCC

☎ 608 529 504

✉ miroslaw.kasprzak@bcc.pl

Business Centre Club powstał pod koniec XX w., w 1991 roku. Jest prestiżowym Klubem przedsiębiorców i największą w kraju ustawową organizacją indywidualnych pracodawców. Grupa BCC składa się z Klubu BCC, Związku Pracodawców BCC i Studenckiego Forum BCC. Członkowie BCC zatrudniają ponad 400 tys. pracowników, obroty firm sięgają 20 miliardów złotych a siedziby rozlokowane są w blisko 250 miastach. Na terenie całej Polski działają 22 loże regionalne. Do BCC należą przedstawiciele wszystkich branż, międzynarodowe korporacje, instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, firmy telekomunikacyjne, najwięksi polscy producenci, uczelnie wyższe, koncerty wydawnicze i znane kancelarie prawne. Członkami Klubu są także prawnicy, dziennikarze, naukowcy, wydawcy, lekarze, wojskowi i studenci. BCC koncentruje się na działaniach na rzecz rozwoju gospodarki i pomocy przedsiębiorcom, jest ustawowym członkiem Rady Dialogu Społecznego. Koordynatorem wszystkich działań BCC jest Marek Galiszewski.